

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

Capvt I. Quo pacto in oppugnanda electione hominum, seu completa prædestinatione discrepent, aut conveniant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

quasi in generalia membra partiemur. Ex quibus declarabitur,

Primum, Quo pacto in oppugnanda electione hominum, seu completa predestinatione discrepent aut conveniant.

Secundum, Quomodo in oppugnanda gratia efficeat.

Tertium, Quae sit inter gratiam ab utrisque traditam convenientia, aut discrepantia.

Quartum, Quid predestinationi apud utroque commune, quid proprium.

Quintum, Quibus utrique armis pugnaverint, quibus gradibus in illam sententiam lapsi sint.

Invadi, quantum licuit, brevitati, ut instar succincti compendij seu Commonitorij hoc opusculum esse possit multarum rerum, quae sparsim & diffusim in Augustino nostro ex Augustino disputata & probata sunt. Quam ob causam ne eadem cum taedio forsitan repeterentur, ad ea loca illius operis latioris frequenter remitto, ubi latius discussa sunt: quae ne pigeat, quae so, consuleri, quisquis plenius forsitan alicui difficultati satisfactum esse velit. Argumenta, quibus utriusque veram Praedestinationem & Gratiam impugnant, profero tantum, non discuto, neque solvo; eo quod alijs locis in totius operis decursu hoc abunde praestitum sit.

C A P V T P R I M V M.

Quo pacto in oppugnanda Electione hominum, seu completa predestinatione discrepent, aut conveniant.

N O T A I.

Utrique ex horrore predestinationis illius absoluta, aliam sententiam excogitarunt molliorem.

AD primum igitur quod spectat, vera ratio cur Massilienses novam viam sibi aperendam judicaverint, ad declarandam predestinationem & gratiam Dei, non fuit alia nisi horror propositi divini, seu constitutionis Dei humanae preventis voluntates: qua ipse definitum salvandorum numerum sibi eligit pro suo beneplacito.

Apud Prof. in Epist. ad Aug.

Sic enim aiebant apud Prosperum, quod utraque parte superfluus esset labor, si neque reiectus ulla industria possit intrare, neque electus ulla negligentia possit excidere: quoquo enim modo se egerint, non posse aliud erga eos, quam Deus deservit, accidere.

Ibidem. Vide lib. 7. de haesi Pelag. 1. 5. 6. 7.

Sub hoc ergo predestinationis nomine dicebant, fatalem quandam induci necessitatem. Quae de re videnda sunt quae diximus late libro septimo de Haesi Pelagiana: ubi perspicue per multa capita patefecimus, unicam causam erroris à Massiliensibus excogitati, esse fugam illius divinae constitutionis, seu predestinationis de salute hominum, quae preveniendo eorum voluntates, alios ex massa eligit ad salutem, alios pro meritis damnando rejicit, prout placuit Creatori. Quod propositum à Deo intelligebant conceptum, preveniendo voluntates hominum, non solum de conferenda fide, sed etiam & maxime omnium, de ipsa aeterna salute, seu beatitudine. Nam ideo conquirentur, sub incerta spe, pertingendi scilicet ad finem totius stadij jam definitum, cursum non posse esse constantem: cum si aliud habeat predestinantis electio, causa sit ammittentis intentio. Ideo conquirentur, quod utraque parte superfluus labor futurus sit, si neque reiectus ulla industria possit intrare, neque electus ulla negligentia possit excidere à

A salute, quam ei dandam Deus definiverat. Hoc enim pacto doctrinam S. Augustini accipiebant. In quo utrum fortassis hallucinati sint, mentem profundi Deo horis non satis assequendo, an recte senserint, alia questio est, de qua suo loco diximus. Hoc saltem constat, istam veluti teterrimam larvam, quae in Augustini scriptis esse videbatur, terribos, aliam sententiam fabricandam suscepisse.

Idem omnino est lapis effusionis istis recentioribus. Agerrime quippe ferunt id quod à multis traditur, Deum preveniendo voluntates hominum pro suo beneplacito, de aeterna eorum salute & perditione, adeoque de bonis operibus eorum discernere, prout placuit Creatori. Itaque passim sententiam Augustini duram vocat Molina. Quae de re integros libros ipse, Lessius, & alij scripserunt. Ut enim absurda videntur, quae ex ista sententia videntur eis perspicue & magno numero sequi, gratiam quandam protulerunt congruam voluntati, cum qua operetur aut cesset, prout liber: & isti gratiae predestinationem congruentem, qua nihil Deus non solum de aeterna hominum salute, sed neque de fide, vel perseverantia, vel meritis, vel ullo opere bono hominibus largiendo quicquam statuit, nisi vel absolute, vel certe conditionate praevisa singulorum voluntate. Vnde alicubi Lessius: Modus electionis indicat modum intentionis: sed tota gratia preveniens, quam Deus predestinatis preparavit, talis est, ut ea posita opus bonum relinquatur libero arbitrio sic instructo, adeo ut tam facile sit illi se melinare ad malum, vel omissionem eius, quam ad eius effectum, sicut in Angelis & primo homine proportionaliter loquendo factum. Rursus gratia preparata electis non dicitur, nisi a gratia reprobatorum, nisi effectu & cooperatione, quae pendet a libertate nostra: atqui talis preparatio meliorum non indicat intentionem Dei absolutam, sed conditionalem, sicut ostensum est in causa Angelorum.

Lib. de prob. & reprob. sac. 2. n. 54.

N O T A

NOTA II.

Nasci ex ea fatum causantur.

CAUSAE vero, cur illi quos diximus recentiores Scholastici tam opere propositum ipsum abhorreant, multa profecto sunt, & eis valde videntur graves: inter quas illa non postremo loco ab eis nun eratur, quod huiusmodi praedestinatio salvandorum, non aliud quam Gentium fatum esse videatur. Hanc esse unam abhorrentiae suae causam passim profitentur. Valquez disputans de decreto talis praedestinationis, seu electionis: Tale decretum: *in non dubitent Augustinus & Patres FATALE appellare, quod similes nobis necessitatem imponeret. At gelium in nominat, quia sensum ipsius non assequitur. Lessius: Nihil videtur magis producere torporem, mororem, & desperationis motus, quam persuasio illa, de omnibus & singulis absque illo operum merito, iam firmiter esse statutum: & res omnes sic dispositi, ut omnia eveniant, sicut absolutis his, & INFLEXIBILIBUS ET PLUS-QUAM ADAMANTINIS DECRETIS EST SANCTAM. Cujusmodi decreta locis alijs nominantur a fatum, b fatam plusquam adamantinam, c fatum inevitabile, d fatalem necessitatem, e & vltam hinc in fato obligatam esse.*

Eadem proflus fuit querela Massiliensium, de eadem illa praedestinationis constitutione, quae humanas praevit voluntates, Vocabant enim eam totale decretum, & fatalem legem: *Sub pietatis fronte, inquit Faustus, gentilitatis malum, & inter gratia vocabulum, absconditum erit fatale decretum. Et capite duodecimo: Recedat hinc originalis definitio, vel fatum. Et de Massiliensibus Prosper: Ea quae ad fato iactant, neque ipsam quidem operant (saeculum Augustinum) in cuius libris copiosissime huiusmodi destruntur errores. Quae de re qui plura cupit, videat quae libro septimo de Haeresi Felagiana dicitur.*

Valq. 1. p. disp. 89. c. 10.
Lessius de praed. sect. 6. n. 79.
Lessius de gra. officio c. 3.
Ibid. c. 16.
Ibid. c. 3.
Molina q. 23. a. 4. & 5.
disp. 1. m. 10.
c. 2. p. 3. d. 3.
Faus. lib. 1. cap. 12.
Pros. 1. p. 10.
ad August. 10. lib. 7. c. 5. p. 9.

A minus non pro constitutione Dei, sed pro arbitri libertate posse versari. Et alibi: *Quoniam liberi, interemptor arbitri ut alteriusque partem omnia ex praedestinatione statuta & definita esse pronuntiat. Sed de ista querela infra pluribus, cum ad gratiam, praedestinationis effectum, ventum fuerit.*

NOTA IV.

Afferri desperationem.

TERTIA abhorrenda istius praedestinationis ratio est, quia talis Dei constitutio, quae praevit hominum voluntates, nihil aliud nisi desperationem quandam salutis afferre nata est. Quod incommodum tanquam gravissimum sapienter recentiores & vehementer inculcant. Nam Lessius de huiusmodi praedestinatione loquens: *Gravissima profecto est ista animi afflictio, & interdum tanta, ut homines ad desperationem, & mortem spontaneam arguant.*

Et in eodem libro alio loco: *Persuasio de absoluta electione, ante omnem operum praevisionem, nescio ad quid sit utilis, nisi ad licentiam vitae, & desperationem. Et mox: Quorsum ista aeterna pertinet, nisi ad incitandum hominibus desperationem? Molina similiter queritur, Quod hoc sententia occasio nem praebet hominibus despondendi animo, ne dicam desperationis.*

Fluxit & ista ex Massiliensium fonte querimonia. Nam apud Prosperum dicunt: *Ex utraque parte sperant non labi, non fore, si neque relictus nulla indigna possit mutare, neque electus ulli negligentia possit excidere. Quoque enim modo seegerit, non posse aiud erga eos, quam Deus deservit addere, & sub incerta spe, cursum non posse esse constantem. &c. De qua desperationis querela identidem Augustinus, & Hilarius ad Augustinum: His sanctitatis tuae verba ita moerentur, ut dicere quamdam desperationem hominibus exhiberi. Et Faustus: Quid enim ultra speret, quem iam gratia summi saeculi In quo e contrario non desperet, quem praesentio violenta damnavit? Ipsissima videbitur, quod in ista praedestinatione quam dixi, recentiores male habet.*

23 id. c. 4.
Lessius de praed. ad Lector.
1194. sect. 3.
n. 31.
Molina q. 23. a. 4. & 5.
d. sp. 1. membr. 6.
Pros. ad Aug.
Aug. de dono perf. c. 17.
Hilari. Epist. ad Aug.
Faus. lib. 1. cap. 4.

NOTA III.

Tolli libertatem arbitrii.

SECONDA horrois ratio est laeso libertatis, ut quae per huiusmodi decretum proflus pereat. Virget eam Lessius vehementer, putans omnino per huiusmodi decreta, quae ante omnem praevisionem futurorum gloriam & merita hominibus praefinita, tolli perfectam libertatem, sive homo decreta illa sciat hinc nesciat. Et Molina: *Certe non video, quam ratione potentissima libertas arbitrii tolli, quam experimur, quaque tam aperte in Scripturis sanctis traditur, cum divina praedestinatione ita explicata coherere valeat. Eundem interitum libertatis ex ista praedestinatione secutorum conficit Valquez: quis, inquit, omnino liberum non manet is qui electus sunt, non consequi coronam, ac proinde libertas eorum laeditur, & impeditur. Quod ibidem exequitur latius. Gregorius de Valentia idem laxum voluit.*

Pros. de praed. sect. 6. n. 17. & seq.
Molina q. 23. a. 4. & 5. d. sp. 1. membr. 6.
Valq. 1. p. disp. 89. c. 10.
In 1. p. disp. 7. q. 23. p. 10.
Faus. lib. 1. cap. 12.

NOTA V.

Induci socordiam, torporem, & ignavia.

PRAEcedenti querela vicina proflus alia est, quod ista de praedestinatione persuasio socordiam, torporem, ignavia afferat hominibus Christianis. Quid enim laboret aut sollicitus sit, qui se praedestinatum, inquit, esse putet? Audi Lessium sepe stomachantem: *Nihil videtur magis inducere torporem, mororem, & desperationis motus, quam persuasio illa de omnibus & singulis absque illo operum merito, iam firmiter esse statutum, & res omnes sic dispositi, ut omnia eveniant, sicut absolutis illis inflexilibus, & plusquam adamantinis decretis est statutum. Et multo superius: Videtur plane hic modus electionis tollere omnem sollicitudinem bonorum operum, & salutis, &c. Rursus non est quod sim sollicitus ut bonis operibus, aut perseverantia, quia hoc omnino nihil cum omnibus suis circumstantiis sunt decreta.*

Lessius de praed. sect. 6. n. 79.
Ibid. sect. 4.

Vid. Et infra: *Cur ergo sum sollicitus? Sit potius (ut humano more loquar) sollicitus ille, ut decreta ipsius impleantur. Addit & ratiocinationem: Vel sum de numero Electorum vel non sum &c. & concludit utrimque nullam sollicitudinem adhibendam esse. Consentit & in refricanda ista querimonia Ludovicus Molina in loco quem citavimus: ubi dicit, quod hac sententia occasionem præbet hominibus seignis operandi.*

Loco supra citato

Prof. Epist. ad Aug.

Lib. 1. c. 11.

Idem ipsum & Massiliensibus permolestum fuit. Nam ideo dicunt apud Prosperum, hoc propositum vocationis & lapsis curam resurgendi adinere, & sanctis occasionem teporis asserre: quod est ipsissimum istud, quod Molina dixit. Et causam addunt, quam jam supra dedimus, Eo quod utraque parte superius labor sit &c. Quoquo enim modo se egerint, non posse aliud erga eos, quam Deus desinit accedere. Nonne est illa ipsa Lessij ratiocinatio? Et uberius: Removeri itaque industriam, tollique virtutes, si Dei consuetio humana perveniat voluntates. Unde & Faustus dicit, in illa sententia illustres viros per quietem & insidiam coronari.

NOTA VI.

Studium virtutis retundi.

Lesf. de præf. sect. 1. in præf.

In Epist. Prof. ad Aug.

Ibid.

Sicut autem in animo sollicitudo, ita in opere conatus omnis ex ista electionis persuasione retundi videtur. Inculcant & istud incommodum in hac sententia recentiores aliquoties. Omne studium, inquit Lessius, bonorum operum elidetur. Et alibi: Nulla incerta excides; nulla diligentia inpræbit. Et hoc ipsum ex Massiliensibus desumptum est, qui conquerebantur, quod si aliud habeat prædestinantis Electio, cassa sit ammittis intentio. Et in eadem Epistola dicunt, quod superflua erit industria & laboris indictio, cuius studium cessante Electione frustrandum sit.

NOTA VII.

Incitari homines ad licentiam ac dissolutionem vite.

Lesf. lib. de præf. sec. 2. ratione 10.

Ibid.

Disp. 1. g. 23. in 1. perie. pauli. 4. in Coroll.

Quod si homines à studio laboris ac virtutis ista sententia retrahere eis videtur, non minus iuste se conqueri putant, quod ad licentiam ac dissolutionem vite potenter incitet: Qua de re ita Lessius: *Andivi multos doctissimos & optimos viros eam (sententiam de electione ante prævisa opera hominis) hoc nomine graviter accusare, quod metuerent sibi essentem vite licentiam, si eam inanimam demississent. Et ibidem, quod expensa ista sententia pareret scandalum & vite licentiam. Urget istud incommodum præse Gregorius de Valentia hoc syllogismo: Si prædestinatus sum quicquid hoc tempore faciam, certissime tandem salvabor. Consultum igitur erit personis quibuscumque potero voluptatibus. Si autem non sum, similiter etiam quicquid iam faciam, certissime tandem condemnabor. Fruar igitur iam quibus potero voluptatibus &c.*

Sed ista quoque querimonia ex illa ipsa Massiliensium officina prodijt, unde etiam

A Gregorius de Valentia & socij eius didicisse videntur. Commemorat enim ipse in eodem loco Monachum quendam simili argumentatione commotum ex Augustini Monasterio, teste ipso sancto Augustino, velut canem ad vomitum, ad sæculi voluptates esse conversum. Vbi memor esse debuisset, sanctum Augustinum ibidem adversus Massiliensium similem syllogismum prædestinationi à se tradita objectum acriter disputare: *Ista cum dicantur, inquit Augustinus, ita nos à consuetudine Dei vera gratia, & à consuetudine secundum eam prædestinatione sanctorum, deterere non debent: sicut non deterremur à consuetudine præscientia Dei, si quis de illa populo se loquatur, ut dicat: Sive nunc recte vivatis, sive non recte, tales vos eritis postea, quales vos Deus futuros esse præcavit, vel boni, si bonos, vel mali, si malos.*

Lib. de dog. p. 15.

NOTA VIII.

Laudem detrabi operibus bonis.

Dinde etiam illud in hac sententia prædestinationis istius moleste ferunt, quod omnis laus ab operibus bonis tolleretur, quæ tam omnipotenti Dei voluntate hominibus ex vi prædestinationis decreta sunt. De iustis dicent, inquit Lessius: *Quid mirum, si isti bona opera secerant, si perseveraverunt, si salvati sunt? Deus enim illos præ cæteris absolutè voluntate ad gloriam selegit: Deus omnia & singula eorum bona opera cum omnibus suis circumstantijs, & perseverantiam in gratia ante omnem prævisionem futurorum præcavit. Quid laudis habet talia bona facere, quæ spectato Dei decreto, impossibile erat omittere? Et alibi contendit per istam electionem & operum præhensionem derogari: *Laudis & glorie sanctorum, quæ in eo sita est, quod absolute potuerint transgredi, & omittere bona quæ fecerunt, & tamen non sunt transgressi, ut Ecclesiastici trigesimo primo dicitur. Parva enim videtur laus facere bona, quæ tantis decretis, & tanta providentia curâ sunt preparata & vallata, ut absolute omitti nequeant. Quæ querela ex ista radice nascitur, quasi libertas arbitrij ex Dei prædefinitione laederetur. Antiqua & raucida est etiam ista objectio.**

Lib. de præf. sect. 2. n. 13.

Ibid. n. 17.

Quæ jam olim in Semi-Pelagianorum adversus prædestinationem luctantium solo nata tuit. Sic enim Faustus, quò nemo molestius ejus immobilitatem tulit: *Erga hominem nostrum non poterimus laudis conferre palmam, si voluntas necessitate servare naturam. Præmiserat enim paulo superius: Cui natura prima ista sit laudis occasio, ut peccare possit & nolit. Ex prædestinatione enim necessitatem nasci, & libertatis istius indifferentis interitum, eodem modo, ut recentiores, asstimat, & non semel docet, ut infra cum de gratia efficacis incommodis loquemur, ostendendum est.*

Faust. lib. 4. cap. ult.

NOTA

NOTA IX.

Orationes refrigerare, aut extinguere.

Nec minus malum ex parte orationum, quas frequentat Ecclesia, recentiores ex ista prædestinatione, quæ voluntates hominum antegreditur, sequi putant. Illas enim vel frigidas fore, vel extinctum iri, si vera est illa sententia, arbitrantur. Qua de re Valquez in illa citata disputatione octogesima nona in primam partem aduersus electionem illam ante prævisa opera: *Frustra dicentur: Adveniat regnum tuum, si illud consequi aut amittere in nostra positum non est libertate, nec ex nostra oratione nullo modo pendet. Sed umbram suam timet, quasi verò nihil à libertate vel oratione nostra penderet, quod à Deo ut fiat constitutum sit. Eodem quippe modo ratiocinabatur Massilienses, prout ipsemet in eodem loco testis est, hallucinando putans alio se, alio Massilienses collimasse, ac diversam ideo utrorumque esse rationem. Illos tamen huius querelæ in geminandæ auctores & præceptores sibi fuisse adijciendo tellatur: *Sic in ierebant Massilienses, inquit, contra Augustinum, dum de electione ad gratiam esset sermo. Quod quamvis esset verum, nihil futiuitati illius querimonie officeret. Sed quid Faustus puridissimus ille Semi-Pelagianus? Nonne contra totam prædestinationem ad æternam vitam, tanquam immobili decreto & nullius orationis instantiâ violabili firmatam, eandem querelam recentioribus iterum iterumque recoquendo præcinit? Quid orare homini proderit, in una harum duarum conditione omnimodis consuetor? Nam etsi ad quam partem fuerit deputatus ignorat, utramque tamen partem desinat & inmutabilem non ignorat. Et infra: *Aliquantum ergo faciat, aut fructum orationis neget, aut legem statuta perditionis excludat. Et iterum paulo post: Qui unum in origine perditum, alterum in prædestinatione affirmat electum, velle quò improba persuasione declinet. Quid enim aliud dicit, nisi quod adiutorio orationis neuter indigeat? Causam accipio ipsillimam illam Valquez: *Non iam præordinatus ad vitam oratio necessaria non erit, deputatus ad mortem prodesse non poterit. Quod adhuc latius prosequitur, & aperto Marte sententiam sancti Augustini de prædestinatione, qua pro ejus beneplacito, alij ex origine damnati ad æternam mortem, alij ad vitam deputantur, eodem illo à Massiliensibus introito telo quatit.****

NOTA X.

Spem impetrandi tolli ex incertitudine divini illius propositi.

ET quia oratio mittitur spe impetrandi, ipsam quoque spem obtinendi dona quibus homines salvi sunt, funditus ex animo tolli recentiores putant; eò quod incertum sit, an & cui Deus illa, præveniendæ voluntates hominum, donare constituerit. Non enim videtur esse sapientiæ, confidere te acceptu-

Arum gratiam, aut auxilium, quod incertum est, utrum alter dare velit. Itaque Lessius: *Quomodo omnes possunt & debent firmam spem in Dei auxilio reponere, cum omnino sint incerti, an Deus illi illud auxilium præordinaverit? Non enim possum firmam spem ponere in eo auxilio, quod mihi præparatum sit, ignovo. Fatuus esset dux militaria, qui firmam spem poneret in auxilio & suppetis incertis.*

Ipsissimo isto scrupulo de incertitudine voluntatis Dei laborarunt Massilienses, eoque pressi prædestinationem Augustini repulerunt: *Nec ad incertum voluntatis Dei deduci se volunt, inquit Hilarius ad Augustinum. Et Augustinus ipse cum se mirari dixerit, homines infirmitati suæ se male committere, quam firmari promissionis Dei, Massiliensium scrupulum & verba sibi resellenda proponens: *Sed incerta est mihi, inquit, de me- ipso voluntas Dei: quibus continuo reponit: *Quid ergo? Tuane tibi voluntas de re ipso certa est, nec times? Qui stat, videat ne cadat. Cum igitur utraq; incerta sit, cur non homo firmiori quam infirmiori fidem suam, spem, charitatemque committat? Et in libro de dono perseverantiæ Massiliensium timorem simillimum illi, quem paulò ante expressit Lessius, à prædestinatione ibi hõrville testatur, eo quod verebentur, ne plus desperatio, quam exhortatio videretur asserri, dum cogitant qui audunt, INCERTVM ESSE HVMANA IGORANTIA, cui largiatur Deus, cui non largiatur hæc dona.***

NOTA XI.

Exhortationes, & correptiones languescere, & auferri.

Nec orationes tantum nostras pro nobis ipsi manes effici, sed etiam exhortationes & correptiones, quibus alios ad bonum incitamus, aut revocamus à malo, profusus languidas fieri, & extinguere committuntur. Hinc Lessius aduersus illa decreta Dei, quibus absolutè ante prævisionem operum aliquis beandus constituitur, concludit neminem verbis Apostolicis ad patientiam excitandum multum excitandum esse, si de absolute electis intelligantur: *Diceret enim, inquit, quisque fidelium: *Ego sum iam vocatus, & suscipiatur, absolutè mihi decreta est gloria; quid opus, ut nullum patiar in posterum? Non enim possum suscipiari eo, quod mihi absolute ante omnem operum prævisionem est præparatum. Et simili sensu tradit cavitis interpositus, electos solos insulse Apostolicæ exhortatione compellari: *Quia non saluti frigidus, sed etiam insulsa esset talis exhortatio: *Notè patientes in persecutionibus, quia ille omnes cedent ubi in gloriam, si estis ex illis absolute electis ante operum prævisionem. Sed insidiosus medicus est, etiam bonum medicamentum præpotere applicare, si ut hic auctor facit. Nam quo pacto huiusmodi exhortationes ad omnes fideles tanquam electos non insulse, sed aptissime dirigantur, ac dirigende sint, Augustinus præclare tradit: *pro ut nos etiam in libro decimo de Gratia Christi Salvatoris diximus.*****

Valquez, disp. 82. in 1. p. cap. 10.

Idid.

Faust. lib. 1. de lib. arbit. cap. 4.

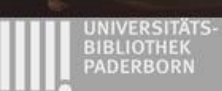
Less. lib. de grat. et sic. cap. 7. n. 2.

August. lib. de pecc. 55. cap. 11.

Lib. de dono. pers. c. 17.

Less. de præd. sect. 3. n. 35.

Aug. lib. de dono. lib. 1. c. 15. videlicet. in cap. 3.

Sed iam advertat lector quam accurate ^A questus illos de exhortatione per prædeterminationem refrigerata recentioribus Massilienses præformaverint: Nam si sic prædestinati sunt, inquit Massilienses apud Hilarium querelas eorum exponentem Augustino, ad utramque partem, ut de alijs ad alios nullus possit accedere, quo pertinet tanta extrinsecus correptionis instantia? Et Prosper ad Augustinum scribens: Nec acquiescunt prædestinatum electorum numerum nec augeri posse nec minui, ne locum apud infideles ac negligentes cohortantium incitantia non habeant. Et apud Augustinum eorum verba sibi refutanda proponentem, Neminem, inquit, posse correptionis stimulis excitari, si dicatur in conventu Ecclesie audientibus multis: Ita se habet de prædeterminatione definita sententia voluntatis Dei, ut alij &c. Itaque Prosper sciens esse imperitorum hominum inanes voces, & levi statu Augustini dispandis, movet ei questionem: Quomodo per hanc prædicationem propositi Dei, quo fideles sunt, qui præordinati sunt ad vitam æternam, nec eorum, qui cohortandi sunt, impediatur, nec occasionem negligentia habeas, si se prædestinatos esse desperent.

Hil. epist. ad Aug.

Prosper. Epist. ad Aug.

Aug. lib. de dono persever. c. 17.

Prosper. ibid.

NOTA XII.

Sollicitudinem ac zelum animarum exelli.

Eiusdem farinae est & alia querimonia recentiorum, quod per istam sententiam non solum vigor exhortationibus & correptionibus, sed etiam sollicitudo & zelus lucranda animabus impendendus ex hominum pedibus tolleretur. Videtur, inquit Lessius, tollere zelum animarum. Si enim omnes salvandi ante omnem provisionem, sunt iam absolute electi & præfinitur de illorum salute sum sollicitus? Nam etiamsi ego quiescam, neque bene omnes illi & soli salvabuntur &c. Et similia plura in hanc sententiam contextit.

Less. de pred. sect. 2. m. 13.

Sed audi similes apud Augustinum querimoniae: Non argumentemur contra ista præcepta, querendi salutem proximorum per correptiones, hortationes, excommunicationes, &c. salubramque terrorem dicentes: Et corrumpant bonos mores colloquia mala; & pereat infirmus, quid ad nos? Firmum fundamentum Dei stat: & nemo perit, nisi sibi perditionis: hoc est, prædestinatio electorum firma & immutabilis est; & qui perierit, iam olim perditioni prædestinatus est. Audi jam Lessi & quisquis huiusmodi argutias refrigerando zelo alienæ salutis tibi prætexis: Absit ut ista garrientes securos nos in hac negligentia esse debere credamus. Quod pluribus ibidem agit. Et ista quidem obiectio non in illo libro eundem à Massiliensibus Augustino preposita fuit, sed Prosper testis est, Augustino loquens: Quicquid in libro hoc (de correptione & gratia) ex contradicentium sensu sanctitas tua sibi opposuit, hoc totum ab istis sanctis (Massiliensibus presbyteris) intensiosissime, fortè, contentiosissime, convitaturum fuisse.

Aug. lib. de cor. & grat. c. 16.

Prosper. Epist. ad Aug.

NOTA XIII.

Deum non velle omnes homines salvos fieri, & in agnitionem veritatis venire.

Sed adhuc contextunt graviora, non modò adversus homines, sed etiam adversus ipsum Deum, quem multis quoque modis, quemadmodum & Massilienses reprehendi posse iurant. Et primo quidem apertissime arbitrantur sequi, quod Deus non velle omnes homines salvos fieri, sicut Apostolus docet. Hic modus, inquit Lessius, electio non videtur satis considerari, cum sincera voluntate salvandi omnes homines, maxime fideles; neque cum illo amore, & illa cura, quæ omnes ad salutem excitat, & que Scriptura tantopere commendat. Quod fusc tractat & exaggerat. Nec segnius Molina hoc ipsum agit: Certe si is fuit modus prædeterminationis quodam adultos, non item alios, qui ex horum auctororum sententiâ iuxta suas præsumptiones relatus est, non video quâ ratione verum sit, Deum velle omnes homines salvos fieri, si per ipsos non fuerit.

Lib. de pred. sect. 2. rat. 3.

Mol. q. 16. m. 2. p. 5.

Eadem ista decantatissima Massiliensium & Pelagij & omnium Pelagizantium cantilena adversus eandem absolutam prædeterminationem fuit. Nam in objectione Clavæ, quam isti Galli Prospero & Augustino inieperunt, clamitant, quod in Augustini sententiâ, non omnes homines Deus velit salvos fieri, sed certam numerum prædestinatorum. Et in Epistolis ad Augustinum scriptis eadem tacite reficatur. Unde sanctus Prosper Massiliensium & simul recentiorum objectionem propter falsitatis & absurditatis evidentiam quasi irridens: Et tibi est illud, quod nobis quasi contrarium à non intelligentibus semper opponitur, quod Deus omnes homines velit salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire & Probat itaque duobus illud capitibus præberelatus, & ex parte auctororum, qui à præteritis generationibus usque in hoc tempus, sine Dei cognitione perierunt; & ex parte pauperum quorum plurimi sine baptismo pereunt: Numquid, inquit, non sunt de omnibus hominibus &c.

Obiect. 3. Gal. 2. p. 5.

Prosper. Epist. ad Aug.

NOTA XIV.

Christum non pro omnibus esse mortuum, nec omnium redemptorem esse.

Addunt aliud sequi non minus impium, quam præcedens, Christum non pro omnibus esse mortuum, nec omnium hominum fore redemptorem. Unde Molina probat, Deum omnes omnino homines velle salvos fieri, quia Christus omnibus in redemptorem datus est: hoc ipso indicans, non fore datum in redemptorem omnibus, si Deus nollet omnes omnino salvos fieri, sed eos dumtaxat, quos pro suo beneplacito absque operum respectu ad vitam delegisset. Et Gregorius de Valentia inter cetera absurda ex ista sententiâ consequentia reponit ut Christus non pro salute omnium omnino hominum mortuus sit, vel certe Christus inustus sit.

Mol. q. 23. a. 4. c. 1. disp. 1. membr. 8.

Disp. 1. q. 22. punct. 4. prob. 6.

Expressa

Expressa est ista criminatio Massiliensium verbis, hoc ipsum ex Augustini predestinatione sequi, invidiosissime conclamantium. Objectionis enim Gallorum nona erat: Quod non pro totius mundi redemptione Salvator sit crucifixus. Et prima Vincentiana: Quod Dominus noster Iesus Christus non pro omnium hominum salute & redemptione sit passus. Imitatus est eam infeliciter Faustus, qui Christum pro omnibus mortuum esse, adversus quorundam predestinationem ad vitam, invidiosissime premit.

Ysa. 1. 1. 1. 16.

NOTA XV.

Deum futurum acceptorem personarum.

Accedit, quod, Gregorio de Valentia iudice, Deus esset acceptor personarum, si non nisi certos absque operum provisione ad vitam predestinasset: *Et in hominibus, inquit, ut a Deo predestinentur, non requiritur pia cooperatio, que a Deo tanquam effectus unius predestinationis fuerit prescisa; Deus, quod absit, esset alio modo acceptor personarum, quod non omnes predestinet.* Et mox addit quod illud beneficium omnibus ex iustitia propter merita Christi deberetur.

Leo statim in pro. 97.

Hec, fateor, querela non est à Massiliensibus profecta, quod sciam; sed Pelagianis propria fuit, & non semel adversus Augustinum vibrata. Sed Massilienses tanquam peccati originalis, atque universalis damnationis inde consecutæ consilij, probè noverant liberationem à damnatione nemini proflus esse debitam: sed esse maximè gratiæ misericordię beneficium. Prout autem executioni per dona gratiæ mandatur, etiam sic respectu liberandi aut liberati esse proflus gratuitam, nec alios Christi meritis deberi, quam quos Pater ei salvandos dedit, pro quibus etiam salvandis, non pro mundo rogavit, & pretium redemptionis obtulit. Unde puduit ipsos falsam & putidam Pelagianorum vocem ab inferis revocare: quò magis profectò mirum est, virum Catholicum, quem fides imbuerat; omnes ex uno in condemnationem lapsos esse, nec nisi gratiæ gratià inde liberari; in hac re personarum acceptionem, & injustitiam Dei adversus Christum fomitare potuisse.

NOTA XVI.

Peccata reproborum Christianorum in Deum redire.

Sed adhuc magis immania proferunt securituras contra iustitiam Dei: nempe peccata reproborum Christianorum quibus à iustitia cadunt, & extra felicissimum predestinatorum numerum ruunt, in Deum recitura: cò quòd ipse, insidias hominum salutis struendo, curaturus sit ne vel lapsi redeant, vel in stantes cadant; ne aliquin decreta predestinationis immobilitas & certitudo violetur. Itaque Gregorius de Valentia ex illo predestinationis modo infert: Deum reddere quantum ex se est, impossibilem salutem quibus hominibus quos non

Diss. 1. q. 23 de predest. puncto 4. Coroll. 5.

A predestinat. Disertius exequitur querelam illam obsoletam Lessius: Sicut ad providentiam Dei desinit, ut salvetur numerus sic electorum: sic ad eandem pertinere videtur, ut alij, qui ab illa electione sunt exclusi, non fiant salvi: quia alioquin passer fieri ut aliquis ex istis in numerum illium intraret, quòd est absurdum. Quare cum ex tam immensa multitudine nemo salvetur, signum est, id aliquòd particularis providentia provisionem. Et inferius exprimit veluti ratione nixas impiorum voces: Ipse nos implavit, ipse nostra salutem insidiatus est; ipse eam nobis impossibilem reddidit; alioquin qui fieret, us ex tam immensa multitudine nemo salvus fieret? Et alij in locis aliquoties repetit, quod in isto predestinandi modo, qui sit ante previsa merita, ad providentiam Dei pertinet curare, ne non electus in numerum illum intrer; & impedire, ne salvetur. In quibus imaginationibus iste auctor tantopere sibi placet, ut quæ ante oculos sunt, non videat; non esse videlicet opus, ut quemquam Deus impediat, quemquam impelat, quemquam deturberet iustitia, quemquam arceat, ne preparat in numerum electorum, ut ipse loquitur: sed opus esse, ut ipse potenti gratiâ mortuum luciferet, infirmum roboret, iustum teneat, diabolum comprimat, & opitulatricem manuum diu nocturne adhibeat: alioqui, veluti dux in præceptis, mox suoapte propriæ infirmitatis pondere deorsum in peccata ruiturus est. Sed istiusmodi chimericæ phantasiæ ex ista congruarum & incongruarum gratiarum assidua dispersione cogitandi libertate fabricatæ, proficiscuntur.

Cast. de predest. ad tione 2.

168. 549. 60.

Less. Sect. 5. n. 62. & n. 58. & 59. & n. 51.

Sect. 5. m. 53.

In quibus profectò comminiscendis Massilienses ante te architectos isti recentiores habuerunt. Nam & illi apud Augustinum querantur, ex eius predestinatione sequi, quòd qui obedirent, si predestinatis essent reijcendi, subirentur obediendi vites, ut obedire cessarent. Quod & Galli apud Prosperum repetunt: Quod quibusdam vocatis, & pio inssequere videntibus, obediendi subrabatur, ut obedire desistant. Nonne est ipsissimum illud, quod Lessius dixit, insidiosi pretium ipsorum salutis? Et quod Vincentius apud eundem Prosperum clamat: Quod hæc sit voluntas Dei, ut magna pars Christianorum salva esse nec velit, nec possit; nonne id ipsum est, quod dixit Lessius, Deum impedire ne salventur, providere ne salvi fiant, reddere salutem impossibilem? Et quod in alia objectione dicitur: Quod velit Deus, ut magna pars sanctorum à sanctitatis proposito ruat; quod velit, ut magna pars Catholicorum à fide apostaret; nonne est illud, quod Lessius intulit; dici posse Deo: Ipse nos implanavit? Ita nihil penè tam absurdum à Massiliensibus excogitatum est, quod non vel imprudentes, vel etiam prudentes isti sibi vendicarent.

Apud Aug. lib. de donat. persv. c. 15. Obiect. 12. Gall.

Obiectio 7. Vincent. apud Pros.

Obiect. 8. c. 9. lib.

NOTA XVII.

Homines condit, ut pereant.

Nam etiam istud sequi arbitrantur, quod Deus homines condat, ut pereant. Sic enim Lessius: Adde in hac sententia dissicte esse

explicare, quomodo maxima hominum pars non sit divina potestate predestinata ad malum, & creata, ut peccat. Quod Iulius tum ibi, tum inferius declarat, ostendendo parum interesse ad praxim, siue dicatur positive reprobati, quod hæretici nostri volunt, siue negative, si aequè insalubriter sequatur damnatio.

Sed ista querela proprijs Massiliensium verbis expressa est, qui obijciunt Augustino apud Prosperum: Quod Deus maiorem partem generis humani ad hoc creet, ut illam perdat in æternum.

NOTA XVIII.

Errorem Prædestinatorum Verum suorum.

Addit ad ista gravius aliquid Gregorius de Valentia, quod sequeretur ex istâ sententiâ error Prædestinatorum, quia, inquit, *nimiamantur, propterea quod dicunt, nihil bona opera ad salutem prodesse prædestinatis, quasi non essent salvi facti absque illis. Quod recte videtur sequi, si ante omnem respectum ad opera, firmum de illorum salute sit decretum. Tunc enim ex vi eius firmi decreti fierent salvi, quamvis pie non operarentur.* Sed non advertit, Prædestinarios illos, quos vocat hæreticos, non alios esse, quam Augustinum, Prosperum, & sectatores eorum, imò Catholicam Ecclesiam, cujus doctrinam de prædestinatione Massilienses calumnioso dixerio hæresin Prædestinatorum, siue Prædestinatorum esse dicebant. Unde prius omnium Gennadius Massiliensium non postremus istos in hæreticorum catalogo collocavit. Quâ de causâ etiam Faustus, ubi aperitissimo Marte sancti Augustini doctrinam nititur proterere, capita sententiarum ejus, tanquam hæreticorum dicta, vellicat & oppugnat. Quâ de re cui plura videre lubet, videat ea quæ fusè de Prædestinantis libro postremo de hæresi Pelagiana disserimus. Gregorius igitur si observasset se Massiliensium obloetas adversus Augustini doctrinam refricare querimonias, paulo timidius forsân ad eorum verba confugisset, quorum sensus ei probari videretur. Atque ista quidem sunt potissima querelarum capita, quas eodem modo adversus prædestinationem presbyteri Massilienses & nostri recentiores ingeminant. Eas vero tanquam adversus prædestinationem, quæ præscientiam operum, seu humanæ cooperationis supponit, falsas comminisci, quasi ex ea sequeretur, homines ad perditionem conditi, quorum peccata in Deum redeant; Deum non esse redemptorem omnium, acceptorem esse personarum, sollicitudinem, zelum, correptiones, exhortationes, spem, orationes, libertatem arbitrij, studium virtutis funditus tolli; desperationem, torporem, fœcordiam, dissolutionem ac licentiam vitæ, denique fatalem afferri vitæ humanæ necessitatem, insipientia profecto singularis est, tam in eis qui hoc de Massiliensibus acutis viris fingere potuerunt, quam in eis, de quibus hoc perturbare conantur. Delirium est enim aliquid hujusmodi de tali prædestinatione formi-

niare, cujus decretum omni ex parte in hominis potestate constituitur; infantum vero, illas ab eis profundi posse querimonias, qui ultro plena voce & professione protestantur se, prædestinationem secundum præscientiam recipere; se illos ponere prædestinari atque eligi, quos Deus præscienter credituros: denique qui discretis verbis dicunt: Nisi præscientia exploraverit, prædestinatio nihil decernit. Quid ergo recentiores hujusmodi prætextus comminiscendo aliud faciunt, quam suæ causæ imbecillitatem produunt, quæ talibus fulcris sustentari debet, ut cum aliquo colore, aliam à se prædestinationem defendi, aliamq; oppugnari, quam à Massiliensibus defensa & oppugnata fuit, hominibus quoquo modo videatur. Quod si tamen ita se res habet ut Massilienses prædestinationem Iesij, Vasquez, Moling; gratiasque sufficientes & congruas, quas tum ipsi, tum ceteri tradunt, & ab Augustino traditas fuisse arbitrantur, tam invidiosis vocibus pullaverint, quid causa est, cur eisdem querimonijs nunc nemo ad versus ipsos utatur? Nemo ipsorum sententiam in tor portentorum invidiam vocet? Cur nullus queritur, Lessium, Molinam, Vasquez prædestinatione sua, unâque cum ceteris gratiæ suæ prædicatione studium virtutis infringere? Libertatem, sollicitudinem salutis, exhortationes, orationes, animarum zelum tollere? Fatum, mœrorem, fœcordiam, dissolutionem, desperationem afferre? Cur nunc, mutata vel ficatione, omnia contraria symptomata de ista sua tanquam Augustiniana gratia & prædestinatione prædicant? An ita repente omnia commutata sunt, ut quod tunc atrum; nunc album sit? Ut quod tunc intellectu fatente Augustino, difficillimum; nunc facillimum dici debeat? Quod tunc torporem, mœrorem, horrorem, desperationem, licentiam vitæ, fatalesque necessitates animis ingerebat; nunc è contrario, tanquam solatio & spe plerum, castigandis fluxis moribus efficacissimum, libertati omni ex parte congruum, sanandis mœroribus ac desperationi remedium præsentissimum commendandum sit? Quod tunc ab incerta de voluntate pendere; nunc totum in hominis potestate constitutum esse videatur? O rerum inusitatas metamorphoseis Ovidianis profecto mirabiliores! Sed nimirum durum reum necessitas. Sic enim, eum in illas sententias bono studio, sed non satis cauto, incidissent, tota scena subinde concinnanda fuit, ut & caliginosus Augustinus, & bruti Massilienses fuerint: ne forte, si illam veram Augustinianam gratiam & prædestinationem adhuc pristinum illum vultum benignitate & severitate temperatum proferre saterentur, blandula & mollis sententia recentiorum, ex Massiliensium cineribus resuscitata, & adversus Augustinum iterum ardetare crederetur.

Nunc itaque videamus an & quo etiam pacto in oppugnanda gratia, quæ est proprijs effectus Augustinianæ prædestinationis, invicem similes aut dissimiles ostendantur.

Disp. 1. 9.
23. de præd.
p. 104.
prob. 8.

Lib. 8. c. 101.

In Epist.
Prosper.
Hæret. in
Epist.
Faustib. 1.
c. 3.